

Mål och budgetskrivelse 2026–2028

Fastställt av gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Framtagen av utbildnings- och arbetslivsförvaltningen

Datum 2025-03-27

Ärendenr GVN 2025/6

Version 1.0

Mål och budgetskrivelse 2026–2028

Innehåll

1. Verksamhetsbeskrivning samt bedömning av balans	3
1.1 Inledning, beskrivning av nämndens uppdrag	3
1.1.1 Vuxenutbildning	4
1.1.2 Folkhögskolan	6
1.1.3 Ungdomsavdelningen	8
1.1.4 Arbetsliv och etablering	9
1.1.5 Wisbygymnasiet	10
Del 1 – Resurscentrum	10
1.2 Bedömning av balans mellan uppdrag, mål och resurser 2026–2028	12
2. Mål	13
2.1 Beslutade mål	13
2.2 Revidering av befintliga mål	14
2.3 Förslag till nya mål	14
3. Behov och prioriteringar av resurser 2026–2028	14
3.1 Inledning, behov prioriteringar	14
3.1.1 Vuxenutbildningen	14
3.1.2 Folkhögskolan	15
3.1.3 Ungdomsavdelningen	15
3.1.4 Arbetsliv och etablering	15
3.1.5 Wisbygymnasiet	15
Del 1 – Resurscentrum	15
Del 2 – Ny inriktning på el- och energiprogrammet	16
3.1.6 Digitalisering	16
3.1.7 Kvalitetsutveckling	17
3.1.8 Barn- och elevhälsa	18
3.1.9 Kompetensförsörjning, gemensamt	18
3.1.10 Säkerhet och beredskap	19
3.1.11 Driftkonsekvenser gällande investering och nybyggnation av lokaler	20
3.2 Driftbudget 2026 – 2028	20
3.2.1 Ramförändringar i sammandrag	20
3.2.2 Generella statsbidrag enligt finansieringsprincipen	21
3.2.3 Elevflöden och demografi kommande år	22
3.2.4 Resursfördelningsmodell	22
3.3 Taxor och avgifter, interna och externa	23
3.4 Kompensation för externa avtal	24
4. Investeringsförslag med motiveringar 2026–2030	24
4.1 Lokaler	24
4.2 IT-investeringar	25
Bilageförteckning	27

Mål och budgetskrivelse 2026–2028 GVN

1. Verksamhetsbeskrivning samt bedömning av balans

1.1 Inledning, beskrivning av nämndens uppdrag

Nämndens uppdrag

Enligt gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens reglemente:

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden ansvarar för det statliga uppdraget för det offentliga skolväsendet (gymnasium, kommunal vuxenutbildning och svenska för invandrare) som regleras i skollagen (2010:800) och i övriga nationella styrdokument. Samt uppdragsutbildning, yrkeshögskola och regionens arbetsmarknadspolitiska åtgärder på individnivå. Skollagen reglerar även elevhälsa, studie- och yrkesvägledning samt det kommunala aktivitetsansvaret vilket innebär bland annat att kommunerna måste erbjuda ungdomar som inte går i gymnasieskolan och som saknar gymnasieexamen, lämpliga individuella åtgärder. Syftet är att ungdomarna ska slutföra en gymnasieutbildning.

Nämnden ansvarar för Region Gotlands mottagande av flyktingar med undantag av ensamkommande flyktingbarn, för vilka socialnämnden ansvarar.

Nämnden utgör styrelse för Gotlands folkhögskola.

Nämnden svarar för ungdomsverksamhet inom kultur- och fritidsområdet.

Både barn- och utbildningsnämnden och gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden ansvarar även för de uppgifter skollagen ålägger regionen när det gäller fristående skolor, vars verksamhet riktar sig mot den personkrets som ryms inom nämndens verksamhetsområde, samt enskilt bedrivna förskolor och fritidshem. Inom gymnasie- och utbildningsnämnden finns även Lärcentrum som är en mötesplats för alla vuxna som studerar på Gotland eller på distans, på alla nivåer.

Nämndens nulägeskarta

Nulägeskartan är ett stöd för att beskriva och tydliggöra verksamhetens grundförutsättningar för att skapa en gemensam bild av verksamheten och vägleda verksamheten till de förflyttningar som behöver göras för att nå målbilden. Nulägeskartan ligger sedan till grund för förvaltningens verksamhetsplan 2025–2029.

Utbildnings- och arbetslivsförvaltningen har cirka 2200 medarbetare och förvaltningen leds av en utbildningsdirektör. Det politiska ansvaret för verksamheterna delas mellan barn- och utbildningsnämnden och gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden. Förvaltningens uppdrag är att erbjuda en god, likvärdig, tillgänglig och hälsofrämjande lärmiljö. Verksamheterna ska hålla hög kvalitet och främja alla barns, elevers, studerandes och deltagares positiva utveckling och lärande. Kort sagt: Förvaltningen ska skapa förutsättningar för att alla ska få möjlighet att lyckas. Målsättningen är att elever, studerande och deltagare ska fullfölja sin skolgång och sina studier. Enskilda medborgare ska ges möjlighet till ett livslångt lärande och ges en god grund för att aktivt kunna delta i samhällslivet. Utbildningsnivån ska också höjas på Gotland. Utbildningar som matchar den enskildes, näringslivets och samhällets behov ska erbjudas samt att det ska bedrivas ett kontinuerligt arbete för att upprätthålla en hållbar kompetensförsörjning på Gotland.

Målgrupper som Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden finns till för

- Elever inskrivna i gymnasieskolan
- Elever inskrivna i vuxenutbildning samt studerande som nyttjar Vuxenutbildningens lärcentrum och är i behov av vägledning
- Deltagare vid Folkhögskolan
- Ungdomar som omfattas av det kommunala aktivitetsansvaret
- Ungdomar som nyttjar verksamheterna inom ungdomsgårdarna
- Ungdomar i offentlig miljö som behöver vuxennärvaro
- Individer som står långt från arbetsmarknaden
- Nyanlända på Gotland

Viktiga styrdokument och planer

- Skollagen
- Läroplaner för alla skolformer
- Kommunallag
- Förvaltningslag
- Barnkonventionen
- Bosättningslagen
- Folkbildningsrådets styrdokument
- Arbetsmiljölagen
- Socialtjänstlagen
- Offentlighets- och sekretesslagen
- Hälso- och sjukvårdslagen
- Patientdatalagen
- Diskrimineringslagen
- Massflyktsdirektivet
- Region Gotlands styrmodell
- Regional utvecklingsstrategi – Vårt Gotland 2040

Mer information finns i förvaltningens verksamhetsplan 2025–2029

1.1.1 Vuxenutbildning

Betänkandet SOU 2024:16 *Växla yrke som vuxen – en reformerad vuxenutbildning och en ny yrkesskola för vuxna* presenterar en rad förslag till förändring som kommer ha betydelse för perioden 2026–2028. De flesta förslag till förordnings- och skollagsändringar kan komma att träda i kraft redan 2026 vilket kommer påverka avdelningens verksamhet såväl uppdragsmässigt som ekonomiskt.

Vuxenutbildningens budget är till hälften uppbyggd av statsbidrag. Statsbidragen riktar sig till olika insatser primärt inom regionalt yrkesvux och merparten av bidragen kräver medfinansiering. Egen finansiering parallellt med statsbidrag är en förutsättning för att Vuxenutbildningen ska kunna bedriva verksamhet. Statsbidragens omfattning varierar och

hänger ofta samman med behovet på arbetsmarknaden. Statsbidragstilldelningen kommer även vara avhängig om kommunen tagit hänsyn till de regionala planeringsunderlagen för Gotlands län.¹

Elevvolymerna inom svenska för invandrare (sfi) är fortsatt höga trots det minskade flyktingmottagande. Elevvolymerna har inte minskat i förväntad omfattning. I den samhälleliga debatten lyfts det allt oftare från arbetsgivare språkets betydelse för etablering på arbetsmarknaden vilket indikerar att behovet av sfi inte kommer minska utan kanske snarare öka.

Lärcentrum har en avgörande betydelse för att främja livslångt lärande och för att säkerställa tillgång till högre utbildning i hela landet. Genom att tillhandahålla fysiska och digitala utbildningsmiljöer skapar lärcentrum förutsättningar för att möta arbetsmarknadens behov av kompetens. Lärcentrum bidrar till att stärka regionens konkurrenskraft och långsiktiga hållbarhet ur flera perspektiv: individens, arbetsmarknadens och attraktionskraftens.

Utifrån nulägeskarta och kommande utmaningar ser förvaltningen följande behov för avdelningen:

Lärcentrum, vuxenutbildningen

Trots att ett lärcentrum har en betydande roll i utbildningssystemet saknas en nationell finansieringsmodell för dess verksamhet. Tidigare utredningar har föreslagit en statlig finansiering, men idag ligger det ekonomiska ansvaret fortfarande huvudsakligen på kommunen. Till skillnad från ordinarie högskole- och yrkeshögskoleutbildningar utgår ingen ersättning från lärosäten eller utbildningsleverantörer för decentraliserade utbildningar, vilket är till största del lärcentrums verksamhet.

Lärcentrum har en avgörande betydelse för att främja livslångt lärande och för att säkerställa tillgång till högre utbildning i hela landet. Genom att tillhandahålla fysiska och digitala utbildningsmiljöer skapar lärcentrum förutsättningar för att möta arbetsmarknadens behov av kompetens. Lärcentrum bidrar till att stärka regionens konkurrenskraft och långsiktiga hållbarhet ur flera perspektiv: individens, arbetsmarknadens och attraktionskraftens.

För närvarande finansieras Vuxenutbildningens lärcentrum på Gotland med tillfälliga projektmedel, vilket skapar osäkerhet för den långsiktiga verksamheten och försvårar planeringen av framtida samarbeten med lärosäten.

Svenska för invandrare SFI, vuxenutbildningen

Vuxenutbildningen märker en fortsatt tillströmning av elever som behöver studera svenska för invandrare och förbättra sina språkkunskaper. Det finns olika anledningar till ökningen av elever, försämring av arbetsmarknaden, ökade språkrav från arbetsgivare, kärleks- och nära anhörig-inflyttning, invandring, fler studenter som studerar vid Campus Gotland, fler elever studerar halvtid för att kunna kombinera med till exempel arbete, samt fler kortutbildade.

¹ Planeringsunderlag för gymnasial utbildning Gotlands län <https://www.skolverket.se/getFile?file=11998>

Framåt krävs kraftfulla åtgärder som innebär ytterligare samverkan med exempelvis arbetsliv- och etablering, Arbetsförmedlingen samt arbetsgivare för att den allra mest kortutbildade och resurskrävande elevgruppen ska kunna etableras på arbetsmarknaden. I dagsläget har inte Vuxenutbildningen resurser för detta utan finansierar ofta denna typ av verksamhet med tillfälliga projektmedel vilket inte blir vare sig hållbart eller effektivt.

Det bör även tilläggas att sfi som helhet är underfinansierat det vill säga den verksamhet som bedrivs bär inte sina egna kostnader. Under de senaste åren har elevgruppen ökat, ersättning från migrationsverket minskat och kraven från lagstiftarna ökat.

Konsekvens om ramförstärkning ej kan ges är att genomströmning riskerar förbli och det hämmar en snabbare väg till minskad arbetslöshet och en bättre matchning på arbetsmarknaden.

1.1.2 Folkhögskolan

Gotlands Folkhögskolas verksamhet och koppling till statens mål och syften

Mål:

Folkbildningen ska ge alla individer möjlighet att tillsammans med andra öka sin kunskap och bildning för personlig utveckling och delaktighet i samhällslivet.

Syfte:

- Stödja verksamheter som stärker och utvecklar demokratin.
- Bidra till att en ökad mångfald av människor får möjlighet att påverka sin livssituation och engagera sig i samhällsutvecklingen.
- Verka för att utjämna utbildningsklyftor samt höja bildnings- och utbildningsnivån i samhället.
- Främja och bredda intresset för samt öka delaktigheten i kulturlivet.

Gotlands Folkhögskolas roll:

Gotlands Folkhögskola strävar efter att uppfylla dessa statliga mål genom att erbjuda en utbildningsform för vuxna (över 18 år), där folkbildningspedagogikens unika karaktär, där deltagarna aktivt medverkar i utformningen av undervisningen och där undervisningen är plats- och dialogorienterad, resulterar i goda utvecklingsresultat. Verksamheten, genom sitt arbetssätt och fokus på bildningsmiljöer, ger positiva resultat på både individuell nivå och i form av ökad kunskap. De statliga målen och syftena harmoniserar med de övergripande målen för UAF (Utbildning, Arbetsmarknad och Försörjning) samt de regionala målen.

Regionala uppdrag och samverkan:

Gotlands Folkhögskola deltar i flera regionala uppdrag, bland annat inom Filmstrategin och Kompetensförsörjning, och ser stora möjligheter att utveckla dessa regionala insatser inom ramen för KKN (Kultur, Kommunikation, Näringsliv). Folkhögskolan spelar en viktig roll i den regionala utvecklingen genom att erbjuda kvalificerade yrkesutbildningar och genom att studenter från hela landet söker sig till Gotland för utbildning, varav en del stannar kvar efter avslutad utbildning.

Utveckling av folkbildning:

Folkbildningen är en stark aktör för samhällsutveckling, en demokratibärare och en

folkrörelse i sin samtid. Gotlands Folkhögskola bidrar aktivt till folkbildningens utveckling, men vi identifierar ett behov av en tydligare folkbildningsstrategi som genomsyrar hela regionen.

Nuvarande situation:

- Demokratiska processer undermineras globalt.
- Krisberedskap och samhällsäterhämtning kräver ett större fokus, både internt och externt.
- Regionen står inför ett svårt ekonomiskt läge.
- Regionen har påbörjat skrivandet av IOP-avtal (Idéburen Offentlig Partner) för att stärka folkbildningen och samtidigt spara skattemedel.
- Folkbildningens roll i RUS (Regional Utvecklingsstrategi) har inte tydliggjorts tillräckligt.
- Folkbildningsfrågorna hanteras idag av både UAF och KFA.
- Flera regioner har redan en Folkbildningsstrategi.

Önskat läge:

- Att Region Gotland utvecklar en övergripande folkbildningsstrategi som gäller för samtliga förvaltningar.
- Att Gotlands Folkhögskola fortsätter att vara en bred bildningsaktör både internt och i samhället.

Gotlands Folkhögskola eller UAF har för närvarande inte ansvar för detta mål, men vi lyfter frågan för att skapa en bredare samverkan över förvaltningsgränser och för att tydliggöra folkbildningens roll i regionen. Om detta mål fastställs kommer UAF att behöva beakta det i sina planer.

Allmän kurs

Den allmänna kursen vid Gotlands Folkhögskola ger möjlighet att höja utbildningsnivån på Gotland och öppnar vägar för vidare studier på högskola. Kursen erbjuder både grundskole- och gymnasiebehörighet, och utbildningen anpassas individuellt. Kursen har även en specialinriktning för deltagare inom NPF-spektrumet, där specialanpassningar görs för att tillgodose deras behov, exempelvis genom högre personaltäthet och anpassade lokaler.

Utvecklingsmöjlighet för Enter:

Nuvarande situation:

- Efterfrågan är större än vad vi kan tillgodose, och vi har endast en plats ledig inför höstterminen 2025.
- Grupperna varierar i behov och förkunskaper, vilket kan vara utmanande.
- Det råder osäkerhet kring de nya reglerna för ansökan om SPSM-medel.
- Vi har inlett ett positivt samarbete med Jobbvägen Södra som vi ser potential i att vidareutveckla.

Önskat läge:

- Att tillgången till mer ändamålsenliga lokaler förbättras, exempelvis genom att använda Socialförvaltningens gamla lokaler på andra sidan gatan.

Att skapa två Enter-grupper – en för enbart studier och en annan för både studier och yrkesförberedelse, där vi samverkar med Arbetsliv och Etablering för att undvika "limboland" efter avslutad utbildning.

Utvecklingsmöjligheter för att nå hemmasittare

Folkbildning har en hög genomströmning av deltagare, och enligt SCB avslutar cirka 55 procent av deltagarna sina studier på allmän linje och fortsätter med högre studier. Detta beror delvis på den bildningsmiljö som skapas på folkhögskolorna, där deltagarna medverkar i utformningen av undervisningen och skolgemensamma aktiviteter. Dock krävs det att deltagarna faktiskt kommer till platsen.

Nuvarande situation:

- Våra vanliga antagningssystem fungerar för aktiva sökande.
- Vi har skapat en smidig "prova-på"-möjlighet i samarbete med Jobbvägen Södra.
- Vi har svårigheter att nå hemmasittare som inte har varit i skolmiljö på flera år.

Önskat läge:

- Att vi når hemmasittare på ett sätt som får dem att känna sig trygga och lockas till studier.
- Att införa ett flexibelt första halvår med distansundervisning i grupp med fokus på Gaming/programmering, för att sedan ha deltagarna fysiskt på plats inom sex månader.

Yrkesutbildningar och specialutbildningar

Gotlands Folkhögskola erbjuder eftergymnasiala yrkesutbildningar som är av stor betydelse för Gotlands samhälle och dess branscher. Utbildningarna inom socialpedagogik och filmproduktion är exempel på utbildningar som tillgodoser både regionala och nationella behov, vilket gör Gotland attraktivt för branscher som film och socialt arbete.

Utvecklingsmöjligheter:

Vi ser flera utvecklingsmöjligheter inom vårt linjeutbud, och vi satsar på att förstärka sommarverksamhet, deltidskurser och korta kurser som en språngbräda för framtida utveckling.

Utvecklingen av dessa verksamheter sker för närvarande inom ramen för befintlig budget.

1.1.3 Ungdomsavdelningen

Enligt GVN:s reglemente så ansvarar nämnden för ungdomsverksamhet inom kultur- och fritidsområdet. Ungdomsavdelningen ska erbjuda ungdomar en meningsfull och utvecklande fritid samt verka för demokrati och ungdomsinflytande. Målgrupp för avdelningen är främst ungdomar mellan 13-19 år.

Avdelningen har flera verksamheter runt om på ön - I Visby finns Puma ungdomsgård och i dagsläget även Fenix Ungkulturhus som övergår 1 juli 2025 till kultur och fritidsavdelningen inom regionstyrelseförvaltningen. Samtidigt som det beslutades i regionfullmäktige om denna övergång så beslutades att ungdomsavdelningen får starta en

ny ungdomsgård i Norra Visby. Ungdomsgårdar finns också i Klintehamn, Hemse, Slite, Fårösund och Roma. Förutom all verksamhet som sker på ungdomsgårdarna så erbjuder ungdomsavdelningen:

- En fältgrupp som syns i offentliga miljöer under främst fredag och lördagskvällar.
- Ett skoluppdrag där fritidsledare bistår med att främja närvaro i skolor
- Digital ungdomsgård, online verksamhet
- Verksamhet för motorburen ungdom

Det finns oro inom flera områden kopplade till ungdomar - till exempel inom ANDTS (alkohol, narkotika, droger, tobak, spel om pengar), ensamhet, icke fullföljd utbildning, psykisk och fysisk ohälsa samt identitetssökande och integration. Till detta märks även en mer negativ attityd och bristande respekt mot vuxenvärlden och olikheter samt en risk för kriminalitet och ökat våldskapital bland ungdomar. Inom dessa områden är ungdomsavdelningen med fritidsledarnas socialpedagogiska kompetens mycket viktiga i det förebyggande arbetet liksom i arbetet med att främja närvaro bland elever i främst grundskolan.

Lågkonjunktur, det ekonomiska läget i världen och familjers möjligheter att betala för fritidsaktiviteter ökar behovet av främjande och meningsfulla fritidsaktiviteter utan kostnad. Av den anledningen är det extra viktigt att ungdomsavdelningen erbjuder en bred och aktiv verksamhet utifrån ungdomars behov och önskemål. Det läggs extra fokus på att främja psykisk och fysisk hälsa via aktiviteter kopplade till rörelse.

Det finns ett stort behov av att fritidsledare syns och verkar i offentliga miljöer. Avdelningen har en fältgrupp som arbetar där ungdomar befinner sig på dagtid, kvällstid och nätter. Under högtider, högsäsong och i semestertider behöver avdelningen stärka upp fältverksamheten med flera team. Det är ett kostsamt men värdefullt arbete när trygga vuxna finns i miljöer där ungdomar är.

Det är en stor utmaning att rekrytera och behålla fritidsledare med ett arbete som innebär tjänstgöring flera kvällar i veckan. De fritidsledare som väljer att avsluta sin tjänst inom avdelningen har sökt sig till arbeten som innebär tjänstgöring dagtid. Även löneläget gör att fritidsledare söker andra tjänster. Rekrytering underlättas inte av att det finns betydande löneskillnader mellan en fritidsledare och en socialpedagog trots att båda utbildningarna är tvååriga folkhögskoleutbildningar. Flertalet medarbetare inom ungdomsavdelningen är anställda som fritidsledare men har en socialpedagogisk utbildning.

1.1.4 Arbetsliv och etablering

Avdelningens uppdrag inom områdena arbetsmarknad och sysselsättning, studie- och yrkesvägledning samt flyktningmottagning omfattar breda och dynamiska områden. Uppdraget styrs delvis av statliga myndigheters regleringsbrev och insatser, samtidigt som det även innefattar regionala satsningar och behov av utveckling. Avdelningen samarbetar inte bara inom den egna förvaltningen utan också nära med Socialförvaltningen, Hälso- och sjukvårdsförvaltningen, FINSAM, Arbetsförmedlingen, Migrationsverket, alla arbetsgivare på Gotland (både inom Region Gotland och i näringslivet) samt ideella föreningar. För att kunna möta de behov som finns krävs flexibilitet i insatser och arbetsmetod för att genomföra rätt aktiviteter för individernas behov.

Etablering av unga som varken arbetar eller studerar

För att skapa resultat för målet att minska andelen unga som varken arbetar eller studerar arbetar avdelningen aktivt med att utveckla och förbättra processerna inom det kommunala aktivitetsansvaret (KAA) samt i insatsen Jobbvägen för att kunna möta fler unga 16-29 år och vägleda till studier och/eller arbete. Under 2024 har andelen unga 16-29 år som söker sig till avdelningens insatser, eller hänvisas av annan part ökat. ESF-projektet Gotland Forward med delprojektet Jobbvägen Södra Gotland skapar också förutsättningar för målgruppen i nära samverkan med Folkhögskolan, Hemse Vårdcentral och lokalsamhället. Även IPS-projektet med statliga stimulansmedel för att möta målgruppen med missbruk i samverkan med psykiatri och Minimaria är gynnsamma för målgruppen. För att fortsatt kunna erbjuda insatser för målgruppen unga som varken arbetar eller studerar över hela Gotland avser avdelningen åska medel för en heltidstjänst med uppdrag mot målgruppen samt medel för lokaler. Lokalerna avser avdelningen samlokalisera med folkhögskolan.

Samverkan skola – arbetsliv

Ett centralt målområde för förvaltningen är att underlätta genomströmningen av elever från grundskola till gymnasium och vidare till vuxen- och arbetsliv. Samverkan mellan skola och arbetsliv är viktig för att ge eleverna en tydlig förståelse för varför utbildning är betydelsefull, vilket yrkesval de kan göra och möjligheten att fatta välgrundade beslut baserade på självinsikt och kunskap om arbetsmarknaden. Detta arbete utgör en viktig del i kompetensförsörjningen för både näringsliv och offentlig sektor.

Avdelningen ser idag satsning inom området skulle påverka framtidstro och hopp hos grundskoleelever, samt påverka gymnasievalsprocessen som yrkeslivsetablering och tillväxt på Gotland. Avdelningen avser åska om medel för en SSA-koordinator.

1.1.5 Wisbygymnasiet

Del 1 – Resurscentrum

Bakgrund och syfte

Gymnasieskolan står inför en alltmer komplex utmaning att tillgodose elevers olika behov och förutsättningar. Skolans kompensatoriska uppdrag innebär att likvärdiga förutsättningar för alla elever att nå målen måste skapas. I linje med de politiskt fastställda nämndmålen, där fokus ligger på att öka elevers resultat och välbefinnande, åskar gymnasieskolan om medel för att inrätta Resurscentrum.

Resurscentrum syftar till att vara en lärandemiljö som erbjuder såväl pedagogiskt som socialt stöd för elever, vilket ska bidra till att höja studieresultaten och främja elevers mående. Verksamheten ska vara tillgänglig för alla elever, oavsett om de har ett identifierat stödbehov eller ej, och erbjuda möjlighet till studiero, individuell vägledning och lärarstöd utanför ordinarie undervisningstid.

Förväntad effekt

Etableringen av Resurscentrum förväntas ha en positiv och märkbar inverkan på elevernas studieresultat och genomströmning. Genom att erbjuda en tillgänglig och flexibel studiemiljö utanför schemalagd undervisning ges elever bättre förutsättningar att utveckla sina kunskaper och förståelse i olika ämnen. Verksamheten förväntas även bidra till ökad motivation och minskad skolfrånvaro, vilket i sin tur stärker elevernas förmåga att fullfölja sin utbildning.

Utöver de akademiska vinsterna bedöms Resurscentrum ha en gynnsam inverkan på elevernas psykiska hälsa. Genom att erbjuda en lågtröskelverksamhet där elever kan få stöd utan krav på diagnoser eller formella beslut, skapas en trygg och inkluderande miljö som kan minska stress och oro kopplad till skolarbetet.

Effekten av Resurscentrum kommer att utvärderas inom ramen för skolans systematiska kvalitetsarbete. Uppföljningen kommer att innefatta kvantitativa indikatorer, som resultat och genomströmning, samt kvalitativa aspekter genom intervjuer med elever för att få en fördjupad förståelse av verksamhetens betydelse. Denna långsiktiga analys kommer att ge underlag för eventuella justeringar och vidareutveckling av Resurscentrums verksamhet.

Organisering och genomförande

Resurscentrum kommer att vara en integrerad men separat del av skolans stödverksamhet. Det kommer att hålla öppet under hela skoldagen, från kl. 08:00 till 17:00, för att möjliggöra flexibel användning utifrån elevernas individuella behov. Insatserna i Resurscentrum kommer genomföras utanför schemalagd undervisningstid, vilket innebär att elever kan nyttja verksamheten under sovmorgnar, eftermiddagar och håltimmar.

Resurscentrum kommer att bemannas av en samordnare och lärare motsvarande tre heltidstjänster. För att säkerställa att verksamheten motsvarar de behov som finns på skolan, kommer yrkesprogrammen att ha en särskilt tät koppling till Resurscentrum. Yrkeslärare kommer att delta i verksamheten för att kunna ge elever inom dessa program ett relevant och anpassat stöd. Vidare kommer specialpedagoger att komplettera verksamheten för att möta mer specifika pedagogiska behov.

Resurscentrum ska vara en elevstyrd verksamhet, där eleverna själva avgör innehåll, tid och frekvens för sitt deltagande. Ingen betygssättning sker på Resurscentrum, och eleverna får möjlighet att möta en annan person än sin ordinarie lärare, vilket kan skapa en lågtröskelmiljö för lärande och stöd.

Verksamheten kommer att ha ett särskilt nära samarbete med introduktionsprogrammen, men det är viktigt att betona att Resurscentrum inte är en del av introduktionsprogrammen utan en resurs för alla elever på gymnasieskolan. Erfarenheter från liknande verksamheter på fastlandsskolor visar att cirka 10 procent av eleverna besöker Resurscentrum varje vecka, vilket talar för att behovet är omfattande och att en etablering av denna verksamhet skulle vara en strategisk investering i elevernas utveckling och skolans måluppfyllelse.

Ekonomiskt äskande

För att möjliggöra etablering och bemanning av Resurscentrum äskar gymnasieskolan om 2,2 miljoner kronor. Dessa medel kommer att täcka lönekostnader för tre heltidstjänster samt driftkostnader för att skapa en lämplig fysisk miljö för verksamheten. Investeringen bedöms ge ett högt pedagogiskt och kompensatoriskt värde för skolan och bidra till att fler elever når sina utbildningsmål.

Del 2 – Ny inriktning på el- och energiprogrammet

Bakgrund och motivering

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden beslutade i oktober 2024 att inrätta en energiinriktning på el- och energiprogrammet med start höstterminen 2025. Beslutet

fattades mot bakgrund av det ökade behovet av arbetskraft inom energisektorn på Gotland, vilket är en direkt konsekvens av pågående energiomställning.

För att möta de krav som den nya inriktningen ställer behövs investeringsanslag för verksamhetsanpassning och inköp av undervisningsmateriel.

Behov av investeringar

1. Verksamhetsanpassning av lokaler

Det finns idag outnyttjade, men icke ändamålsenliga lokaler på Herkulesvägen (Ahlgrens). Dessa lokaler föreslås anpassas för den nya utbildningen till en beräknad kostnad av 3 800 000 kronor.

2. Undervisningsmateriel

För att möjliggöra en kvalitativ start av den nya inriktningen behövs extra anslag för undervisningsmateriel motsvarande 500 000 kronor.

Lokalförsörjning

- Flexhuset. På kort sikt kan utbildningen bedrivas i hyrda lokaler i Flexhuset. Denna lösning innebär dock att den pedagogiska samordningen mellan el- och energiprogrammet, bygg- och anläggningsprogrammet samt VVS- och fastighetsprogrammet ej blir möjlig. Vidare är hyreslösningen inte kostnadseffektiv på lång sikt.
- Samordning och effektivisering. Idag bedrivs el- och energiprogrammet på tre skilda adresser i Visby. Genom att samla verksamheten på Herkulesvägen kan en mer effektiv och samordnad utbildningsmiljö uppnås.

Kostnadssammanställning

- Verksamhetsanpassning av lokaler: 3 800 000 kronor
- Undervisningsmateriel: 500 000 kronor

Totalt: 4 300 000 kronor

1.2 Bedömning av balans mellan uppdrag, mål och resurser 2026–2028

Gymnasie- och vuxenutbildningens verksamheter möter både utmaningar och möjligheter inom ekonomi, kompetensförsörjning och integration. Bedömningen är att det i dagsläget är balans mellan uppdrag, mål och resurser men förändringstakten inom nämndens ansvarsområde är fortsatt hög och i och med att ekonomin är så starkt kopplad till riktade statsbidrag så är prognossäkerhet inte helt enkel.

Flera statliga reformer påverkar verksamheten främst inom gymnasieskolan och vuxenutbildningen, men även förändringar inom den statliga arbetsmarknadspolitiken påverkar. Dessutom pågår utvecklingsarbeten med att förbättra samverkan mellan förvaltningar inom Region Gotland samt andra aktörer för att fler gotlänningar ska komma i arbete eller studier.

Elevflödet är avgörande för ekonomin i Wisbygymnasiet, där elevantalet förväntas öka de närmaste åren. En växande elevpopulation kräver fler utbildningsplatser och lokaler. Nya utbildningsprogram, såsom ett industridekniskt program och utökade förnybara energiutbildningar, utvecklas för att matcha arbetsmarknadens behov och stärka kopplingen till lokala företag. Elevökningen skall genom samordning och samnyttjande av personal och lokaler lösas utan att dra på ökade kostnader eftersom ett effektiviseringskrav finns för nämndens verksamheter. Enligt prognos går elevtalen ner om ett något år och då skall verksamheten anpassas utifrån lägre elevtal. En utmaning.

Wisbygymnasiet möter samtidigt omfattande förändringar, inklusive det nya ämnesbetygssystemet Gy25 och möter allt fler elever i behov av särskilt stöd.

Migration och förändrade regelverk kräver resurser och samverkan, just nu särskilt kring flyktingar från Ukraina.

För att möta kompetensbehov erbjuds möjlighet att läsa högre utbildning på distans genom Lärcentrum på Vuxenutbildningen. Här finns stora utvecklingsmöjligheter och nämnden går fram med ett tilläggsanslag. Utökat behov kräver finansiering, de kommuner förvaltningen varit i kontakt med och har samarbete med satsar betydligt mer resurser på Lärcenterverksamhet.

Flera omvärldshändelser, både nationellt och internationellt, understryker behovet av att intensifiera arbetet med säkerhets- och beredskapsfrågor. En utredning om kommuners och regioners beredskap betonar behovet av riskanalyser och samarbete med statliga myndigheter. Detta kommer att kräva att verksamheterna inom gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden stärker sin krisberedskap och utvecklar kompetens inom flera områden.

Satsningar på det brottsförebyggande arbetet kräver ökade resurser. Sociala insatsgrupper (SIG) och ungdomsverksamhet bidrar till ökad trygghet och delaktighet för unga.

Nämndens resultat

Nämnden visade för helåret 2024 ett positivt resultat på 8,8 miljoner kronor. Nettokostnaden ökade för året med 13,5 miljoner kronor och motsvarade 3,7 procent. Ökningstakten för de egna kostnaderna var 4,7 procent och intäkterna ökade med 6,1 procent. Under 2024 har statsbidragen totalt ökat med 7,9 miljoner kronor. I den kommunala gymnasieskolan blev det 9 elever fler än budgeterat. Fler antal elever och interna ersättningar medförde ett negativt resultat på 1,2 miljoner kronor i resursfördelningen. De interkommunala utbetalningarna och ersättningarna till fristående huvudman gjorde ett positivt resultat på 1,9 miljoner kronor, detta på grund av färre antal elever än budgeterat. I och med det positiva resultatet för 2024 så uppnådde nämndens verksamheter effektiviseringskravet på 2,5 miljoner kronor.

Måluppfyllelsen är god

Den samlade bedömningen är att nämnden i hög utsträckning bidrar till måluppfyllelsen i Region Gotland.

Andelen gymnasieelever med examen inom 4 år (kommunala skolor) har minskat något 0,8 procentenheter från 68,2 procent år 2023 till 67,4 procent år 2024. Motsvarande andel i riket är 73,4 procent år 2024. Minskningen för examen inom 4 år gäller kvinnor, medan andelen män som tar examen inom 4 år har ökat.

Andelen elever med examen inom 3 år har däremot ökat med 8,3 procentenheter, från 63,3 procent 2023 till 71,6 procent 2024.

2. Mål

2.1 Beslutade mål

Nedan mål beslutades under regionfullmäktiges sammanträde i juni 2023² och gäller från och med verksamhetsåret 2024. De fyra första målen är regionens gemensamma mål och gäller för alla nämnder och de efterföljande målen är nämndens egna fastställda mål.

Mål
Andelen medarbetare inom Region Gotland som kan rekommendera sin arbetsplats till andra ska årligen förbättras
Region Gotlands koldioxidutsläpp ska minska årligen. Under perioden 2024- 2027 ska den genomsnittliga minskningen uppgå till 15 procent per år
Öka antalet invånare i ålder 20-64 med minst 1 000 till mandatperiodens slut
Andelen elever inom den kommunala gymnasieskolan med examen inom 4 år ska öka årligen och med minst 5 procentenheter till 2027
Andelen elever inom den kommunala gymnasieskolan som i elevenkäten svarar "mycket bra" eller "bra" på frågan "Hur mår du rent allmänt", ska öka årligen och med minst 4 procentenheter till 2027
Andelen invånare 16–29 år som varken arbetar eller studerar ska minska årligen och med minst 1 procentenhet till 2027
Andelen invånare 25–64 år med gymnasial utbildning ska öka årligen och med minst 2 procentenheter till 2027
Andelen utrikesfödda 20-64 år med egen försörjning ska öka årligen och med minst 2 procentenheter till 2027

2.2 Revidering av befintliga mål

Kommer ej att revideras

2.3 Förslag till nya mål

Inga nya mål under planperioden

3. Behov och prioriteringar av resurser 2026–2028

3.1 Inledning, behov prioriteringar

Det ekonomiska läget för regionen³ inför 2026- 2028 är uttryckt som – Återhämtningen av skatteunderlagstillväxten samt nedväxlingen av inflationen innebär att kommunsektorns köpkraft beräknas öka framåt. De exceptionellt svaga åren 2023 och 2024 följs av en markant rekyl 2025. Förutom att priser stiger långsammare faller pensionskostnaderna 2025, en stor kontrast mot de stora uppgångarna föregående år. Realt sett bedöms skatteunderlaget öka med 4,1 procent per år mellan 2024-2027.

Det budgeterade resultatet för Region Gotland 2025 är plus 87 miljoner kronor. För att resultatet ska landa på den nivå krävs att nämndernas budgetar inte överskrids. I resultatplanen beräknas därefter det budgeterade resultatet för 2026 bli positivt på 157 miljoner kronor och för 2027 positivt på 36 miljoner kronor. Nämndernas förmåga att anpassa verksamheten till den beslutade budgeten 2025 blir avgörande för den ekonomiska ställningen framåt.

Regiondirektören har fått i uppdrag av regionstyrelsen att ta fram förslag för att genomföra en effektivisering på motsvarande en procent i snitt per år från 2025-2027, för 2025 års

² RF § 98

³ Källa: Anvisning strategisk plan och budget 2026–2028

budget är effektiviseringskravet fastställt till 70 miljoner kronor. I samband med budgetberedningen i maj månad 2025 kommer regionstyrelsen att presentera förslag till effektivisering för de resterande åren 2026-2027.

3.1.1 Vuxenutbildningen

Utifrån de behov och kommande utmaningar som beskrivs i det tidigare avsnittet om nulägesanalysen behöver vuxenutbildningen budgetmässigt förstärkas. Nedan tabell sammanfattar de äskanden som vuxenutbildningen gör för budgetåret 2026.

Prio	Kategori	Belopp, tkr
1	Lärcentrum högre utbildning	2 500
2	Förstärkning sfi	1 200
Summa		3 700

Prio, avser prioritetsordning, där värdet 1 har högsta prioritet, värdet 2 har medel, och värdet 3 har lägsta prioritet

Vuxenutbildningen avser att begära ramförstärkning med 3,7 miljoner.

3.1.2 Folkhögskolan

Utifrån de behov och kommande utmaningar som beskrivs i det tidigare avsnittet om nulägesanalysen behöver folkhögskolan budgetmässigt förstärkas enligt följande tabell.

Prio	Kategori	Belopp, tkr
1	Enter, utökning med en tjänst	700
2	Enter, hyra av lokal	200
3	Projekt nå hemmasittare, materialkostnader	500
Summa		1 400

Prio, avser prioritetsordning, där värdet 1 har högsta prioritet, värdet 2 har medel, och värdet 3 har lägsta prioritet

Gotlands Folkhögskola avser att begära en ramförstärkning med 1,4 miljoner kronor

3.1.3 Ungdomsavdelningen

Utifrån de behov och kommande utmaningar som beskrivs i det tidigare avsnittet om nulägesanalysen bedömer ungdomsavdelningen att nuvarande budget bör täcka de kostnader som uppstår.

3.1.4 Arbetsliv och etablering

Utifrån beskrivna behov och utmaningar avser arbetsliv och etablering att äska om följande för att uppnå önskade resultat och målsättning med etablering i samhället och arbetslivet:

Prio	Kategori	Belopp, tkr
1	Arbetslivscoach Unga	650
2	SSA koordinator	650
3	Lokaler Jobbvägen Södra Gotland	150
Summa		1 500

Prio, avser prioritetsordning, där värdet 1 har högsta prioritet, värdet 2 har medel, och värdet 3 har lägsta prioritet

Arbetsliv och etablering begär en ramförstärkning motsvarande 1,5 miljoner kronor

3.1.5 Wisbygymnasiet

Del 1 – Resurscentrum

Gymnasieskolan står inför växande utmaningar i att möta elevers skiftande behov. För att stärka studieresultat och välmående föreslås inrättandet av Resurscentrum – en tillgänglig lärandemiljö som erbjuder pedagogiskt och socialt stöd utanför ordinarie undervisningstid.

Resurscentrum ska vara öppet för alla elever och erbjuda studiero, individuell vägledning och lärarstöd. Genom en lågröskelverksamhet skapas en trygg miljö som kan minska stress och oro kopplad till skolarbetet. Verksamheten förväntas leda till förbättrade resultat, ökad motivation och minskad skolfrånvaro.

Organisatoriskt bemannas Resurscentrum av en samordnare och tre lärare, med särskild koppling till yrkesprogram och specialpedagogik. Elevernas deltagande är frivilligt och utan betygspress, och verksamheten integreras med skolans systematiska kvalitetsarbete.

För att genomföra satsningen äskar gymnasieskolan 2,2 miljoner kronor, avsedda för personal och drift. Erfarenheter från liknande initiativ visar på ett stort behov, och investeringen bedöms vara strategiskt värdefull för skolans måluppfyllelse.

Del 2 – Ny inriktning på el- och energiprogrammet

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden har beslutat att införa en energiinriktning på el- och energiprogrammet från höstterminen 2025. Satsningen motiveras av det växande behovet av arbetskraft inom energisektorn på Gotland, drivet av den pågående energiomställningen.

För att möjliggöra utbildningen krävs investeringar i verksamhetsanpassning och undervisningsmateriel. Outnyttjade lokaler på Herkulesvägen föreslås anpassas till en kostnad av 3,8 miljoner kronor, och för inköp av undervisningsmateriel behövs ytterligare 500 000 kronor.

Utbildningen kan tillfälligt bedrivas i hyrda lokaler i Flexhuset, men denna lösning bedöms vara mindre pedagogiskt och ekonomiskt hållbar. Genom att samla ett flertal yrkesprogram knutna till byggsektorn på en plats skapas en mer effektiv och samordnad utbildningsmiljö.

Den totala investeringen på 4,3 miljoner kronor bedöms vara en strategisk satsning för att möta framtida kompetensbehov inom energisektorn.

Prio	Kategori	Belopp, tkr
1	Resurscentrum	2 200
1	Energiinriktning, läromedel	500
Summa		2 700

Prio, avser prioritetsordning, där värdet 1 har högsta prioritet, värdet 2 har medel, och värdet 3 har lägsta prioritet

Gymnasiet begär en ramförstärkning motsvarande 2,7 miljoner kronor

3.1.6 Digitalisering

Skolväsendet har ett uppdrag i skollag och läroplan att alla barn och elever ska ha samma möjligheter att utveckla sin digitala kompetens inför ett framtida samhälle där de ska vara verksamma samt ha ett livslångt lärande. Ny teknik och digitalisering är också en av nycklarna för medarbetarna att hitta nya effektivare verktyg, arbetsmodeller och

samverkansvägar för att utveckla arbetet. Digitaliseringen skall också syfta till att stärka det pedagogiska uppdraget genom nya och varierande verktyg samt förbättrade administrativa processer. Kraven på att följa med i samhällsutvecklingen, följa upp och utvärdera genomförda insatser samt att arbeta strategiskt och långsiktigt inom området har ökat och är därmed högt prioriterat i förvaltningens arbete. Detta kräver en ständig och fortgående kompetensutveckling inom det digitala området för alla våra medarbetare vilket förtydligas nedan under avsnittet om investeringar.

Fortsatt utveckling av förvaltningens digitala arbete pågår och en översyn av systemarkitekturen inom utbildnings- och arbetslivsförvaltningen pågår. Utöver detta tillkommer det regionövergripande arbetet med införande av både objektsförvaltning, avtalsuppföljning och e-arkiv, där varje förvaltning behöver investeringsutrymme för ett lyckat införande. Den alltmer komplicerade IT-arkitekturen med ökat antal system, krav på en fungerande integration mellan dessa samt en god kontroll vad gäller GDPR och informationssäkerhet medför krav på en ökad arbetsinsats.

Kompetensutveckling och utbildningsinsatser inom digitaliseringsområdet behöver genomföras kontinuerligt och parallellt med införanden av nya system och ny teknik. Här kommer artificiell intelligens (AI) att kräva mer riktade utbildningar för medarbetare, lärare och elever men också uppdaterade riktlinjer kring nyttjandet då utvecklingen av AI i sig samt att nya AI-modeller utvecklas fortlöpande. Detta behöver göras för att säkra arbetet kring GDPR och informationsläckage men också säkra bedömningen av elevernas kunskaper samt förebygga desinformation av olika slag i syfte att stärka demokratin. Det utökade arbetet kring informationssäkerhet gäller samtliga digitala system då nya förordningar och lagar som NIS2⁴ och Cybersäkerhetslagen kräver högre säkerhet. Cybersäkerhetslagen är det svenska sättet att implementera NIS2 i nationell lagstiftning. Varje EU-land måste införa egna lagar och regler som överensstämmer med NIS2-direktivet.

Under planperioden planeras flera olika projekt i syfte att utveckla verksamheternas processer vilket beskrivs närmare under kapitel IT-investeringar. En central handlingsplan inom UAF för en ökad digital kompetens 2025–2028 är under framtagande. I grundarbetet inför denna kan vi se, i de större övergripande strategiska digitala analyserna inom Sverige och EU, att man pekar på ett stort ökat behov av ökad digital kompetens hos både elever och lärare. Samtidigt utvecklas AI allt snabbare då teknikutvecklingen möjliggör detta. Ett tredje viktig område i denna oroligare värld är det förebyggande arbetet kring informationssäkerhet och objektsförvaltning.

3.1.7 Kvalitetsutveckling

Det systematiska kvalitetsarbetet inom utbildnings- och arbetslivsförvaltningen kan anses vara relativt väl förankrat. Det finns en gemensam bas i årshjulet och de stora processerna är tydliga vilket skapar trygghet och tillit, även om tidplanerna ofta är alldeles för korta. För att hålla i, och även utveckla arbetet, behöver det fortsatt finnas långsiktighet, uthållighet och ett verksamhetsnära ledarskap vilket leder till att varje process blir mer trovärdig och värdeskapande.

Det är prioriterat inom utbildnings- och arbetslivsförvaltningen att arbeta för att bygga och upprätthålla tillit då det, tillsammans med förtroende, mindre kontroll och god uppföljning, ger goda möjligheter för chefer och medarbetare att arbeta än mer systematiskt och långsiktigt och ger möjlighet att påverka och förbättra. Med ökad delaktighet, förståelse och

⁴ NIS-direktivet, NIS2, CER | SKR

ansvar skapas engagemang, motivation, arbetsglädje och möjlighet till innovation. Tillit är grundläggande och till viss del avgörande för samhälls- och verksamhetsutveckling då den skapar en atmosfär av samarbete, tillväxt och stabilitet, medan brist på tillit kan leda till motsatt resultat. Analys, utvärdering och uppföljning av arbetsinsatser inom den egna verksamheten skall samtidigt vara prioriterat. Följer vi inte upp är det brist på respekt och en signal att det som görs kanske inte är så viktigt.

Att basera beslut på fakta är ett område som har utvecklats inom utbildnings- och arbetslivsförvaltningen, men som också kräver kontinuerlig utveckling. Vår förmåga att analysera information och basera beslut på fakta är avgörande för att säkerställa att de val som görs är välgrundade, effektiva och rättssäkra. Beslut som är grundade i fakta är mer förutsägbara, vilket gör det lättare att planera och förutse framtida händelser och utmaningar och det ökar förmågan till transparens och ansvarstagande.

En del av prioriteringarna under kommande år är att fortsätta med följande utvecklingsarbete, i övrigt hänvisas till verksamhetsplan-25, lokalbehov och investeringsplan.

Det utbildnings- och arbetslivsförvaltningen har som fortsatta utvecklingsområden är att;

- Förbättra analysarbetet i samband med uppföljning av aktiviteter, resultat och mål utifrån styrmodell och styrdokument
- Fortsätta arbetet med att följa upp, använda rätt indikatorer och sedan beskriva vad och hur vi utvecklar, identifiera eventuella brister och fånga upp avvikelser för att kunna arbeta än mer förebyggande och utvecklande
- Utveckla förvaltningens chefsstöd ur ett kvalitets- och likvärdighetsperspektiv
- Fortlöpande förankringsarbete kring region Gotlands lokalförsörjningsprocess. Att region Gotlands bestånd av ägda och inhyrda lokaler är en gemensam resurs och att samtliga nämnder ska bidra till att lokalförsörjningen planeras i samverkan och att koncernnyttan maximeras
- Samverka än mer inom förvaltningen och mellan förvaltningar

Sammantaget är nämnda delar viktiga att utveckla för att utbildnings- och arbetslivsförvaltningen ska nå en god, likvärdig, tillgänglig och hälsofrämjande lärmiljö. Att verksamheterna skall hålla hög kvalitet och främjar alla barns, elevers, studerandes och deltagares positiva utveckling och lärande. Det vill säga att verksamheterna skapar värde för de vi är till för och att alla ges förutsättningar och möjlighet att lyckas.

Förvaltningen avser att i första hand omfördela resurser inom befintlig budgetram för att finansiera detta.

3.1.8 Barn- och elevhälsa

Barn- och elevhälsan servar gymnasiet med skolkuratorer, skolpsykolog, skolläkare och skolsköterskor. Även här ser man stora behov där elevhälsan, i synnerhet de psykosociala och psykologiska insatserna, behöver prioritera för att hinna med den stora efterfrågan, vilket får inverkan både på tillgänglighet, uppföljning, samt förmågan att arbeta hälsofrämjande och förebyggande. Grundavtalet mellan BUN och GVN för elevvård har inte hanterat de löneökningar som varit de senaste åren. Detta är avhängigt att barn- och elevhälsan har en rörlig budget utifrån antalet barn och elever vilket innebär att för BUN:s verksamhetsområden är löneuppräkningsarna medräknat i det grundbelopp som utgår per elev men till GVN så är grundavtalet fast beräknat vilket innebär att löneuppräkningsarna

för medarbetare som arbetar för GVN aldrig har räknats med och justerats. Av den anledningen äskar barn- och elevhälsan om ett ramtillskott på 586 tkr vilket är uppräknade löner från 2021 till 2025.

För barn- och elevhälsan begär förvaltningen en ramförstärkning motsvarande 586 000 kronor

3.1.9 Kompetensförsörjning, gemensamt

Gotlands löneläge och fortsatta satsningar

För att stärka konkurrenskraften behöver fortsatta satsningar göras på framför allt de mest svårrekryterade grupperna inom lärarkåren, men också på skolledarkåren, för att både behålla och för att kunna rekrytera duktiga lärare och skolledare. Generellt kan noteras att kompetensbristen finns inom allt fler grupper, både i riket som helhet och inom Region Gotland. BUN uppmanar RS att ta hänsyn till behovet av förstärkt löneökningssutrymme i budgetarbetet, så att Region Gotland har löner som ligger på mediannivå i förhållande till riket.

3.1.10 Säkerhet och beredskap

Flertalet händelser i vår omvärld, såväl nationellt som internationellt, visar på att det finns ett fortsatt behov av att förvaltningen ökar och intensifierar arbetet kring säkerhets- och beredskapsfrågor. Krig i vår omvärld, det försämrade säkerhetsläget, den ökande kriminaliteten inom Sverige samt en ökande risk för våld inom skolområden. Bedömningen förvaltningen gör är att det finns ett behov av att rekrytera och bemanna förvaltningen med kompetens inom säkerhets- och beredskapsfrågor. I nuläget håller förvaltningen sig, så att säga flytande, inom området men för att jobba mer utvecklande, långsiktigt, strategiskt och systematiskt så krävs det mer, både av kompetens och resurser. Det finns flera viktiga skäl till att detta är viktigt. Här följer några av de viktigaste anledningarna som förvaltningen tagit fram:

Riskhantering: Med rätt kompetens inom säkerhet- och beredskap så kan förvaltningen arbeta än mer med att identifiera och analysera risker och hot som kan påverka organisationens säkerhet. Genom att ha en dedikerad kompetent person inom områdena så ger vi oss själva en bättre möjlighet att arbeta proaktivt för att minska risker och vidta åtgärder för att hantera dem på ett effektivt sätt.

Incidenthantering: Om en olycka, katastrof eller säkerhetshot inträffar är det avgörande att ha en person(er) som kan koordinera och hantera situationen. En säkerhets- och beredskapsansvarig kan ta ledningen i att samla information, vidta åtgärder och tillsammans med kommunikator kommunicera med berörda för att minimera skador, skydda människor och säkerställa återhämtning.

Förebyggande åtgärder: Kompetens att implementera förebyggande åtgärder och säkerhetsrutiner för att minska risken för incidenter. Det kan inkludera säkerhetsträning, etablering av rutiner, utveckling av kontroller och övervakningssystem samt höja säkerhetsmedvetenheten i organisationen.

Lagkrav och efterlevnad: Kommuner och regioner i Sverige har ett grundläggande ansvar för att hantera fredstida kriser och höjd beredskap enligt Lagen om kommuners och

regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (LEH, 2006:544).

Samarbeta med räddningstjänst, polis, socialtjänst och sjukvård för att säkerställa en effektiv krishantering. Delta i lokala och regionala beredskapssamordningar för att hålla sig uppdaterad om aktuella hotbilder och bästa praxis.

Ha rutiner för hur man utvärderar och lär sig av inträffade händelser för att förbättra beredskapsarbetet. Genom att arbeta systematiskt med dessa områden kan en utbildningsförvaltning minska riskerna och säkerställa en trygg och säker skol- och arbetsmiljö.

Sammanfattningsvis är bedömning den att kompetens inom säkerhets- och beredskapsfrågor måste höjas samt att det behöver tydliggöras vad som skall hanteras regionövergripande och vad respektive förvaltning förväntas ta ansvar för. Detta bedöms vara avgörande för att hantera risker och skydda människor och organisation. Med kunskap och expertis inom nämnda områden ger vi oss själva bättre möjligheter att förebygga och minimera konsekvenser av oönskade händelser.

Utifrån detta bör nämnden möjliggöra för förvaltningen att budgetera för och rekrytera person med rätt kompetens. En person som är ansvarig för att uppfylla eventuella krav och säkerställa efterlevnad av regler. Samtidigt skall samverkan med alla förvaltningar inom regionen prioriteras och utvecklas kontinuerligt.

För säkerhet och beredskap begär förvaltningen en ramförstärkning motsvarande 1,0 tjänst, ca 450 000 kr/år, kostnaden delas med barn- och utbildningsnämnden

3.1.11 Driftskonsekvenser gällande investering och nybyggnation av lokaler

Med anledning av att fortifikationsverket sagt upp fastigheten för folkhögskolan avseende kök och matsal i Fårösund finns behov av en ersättningslokal för att kunna tillgodose eleverna med måltider. Förhandling om en ersättningslokal pågår och preliminär årshyra blir 700 000 kronor per år.

Förvaltningen begär en ramförstärkning motsvarande 700 000 kronor för hyreskostnad av kök och matsal vid folkhögskolan Fårösund.

3.2 Driftbudget 2026 – 2028

3.2.1 Ramförändringar i sammandrag

Sammanställning av behov av budgetförstärkning 2026–2028, tkr

Jämförelse med budget år 2025	2026	2027	2028
Gymnasieskola, resursförd.	20 472	29 716	29 341
Anpassad gymnasieskola, resursförd.	2 649	3 974	5 298
Externa avtal	800	1 600	2 400
Vuxenutbildning	2 500	2 500	2 500
Folkhögskolan	700	700	700
Ungdomsavdelningen	-	-	-
Arbetsliv och etablering	650	650	650

Wisbygymnasiet, drift	2 700	2 700	2 700
Barn- och elevhälsan	586	586	586
Säkerhet och beredskap	450	450	450
Driftkonsekvenser, lokaler folkhögsk.	700	700	700
Finansieringsprincipen, skolbibliotek	2 487	2 487	2 487
Summa, (+ökat behov, - minskat behov)	34 694	46 063	47 812

Tabellen sammanfattar budgetbehoven för planperioden som beskrivs i avsnittet ”Behov och prioritering av resurser 2026–2028” och avser prioritering 1.

Enligt tidigare inlämnad strategisk plan och budget för 2025–2027 är ramjustering för ökat antal elever i gymnasieskolan inarbetade i plankalkylen för åren 2026–2028, då beräknades det vara en ökning av antalet elever för budgetåret 2026. Vid omräkning av antalet elever inför mål och budgetskrivelse 2026–2028 visar det sig att volymen om 157 fler elever så när stämmer med den tidigare fastställda plankalkylen om 142 fler elever. Budgetmässigt så motsvarade 142 elever i den tidigare plankalkylen en ökning av budget med 17,4 miljoner kronor. Beräkningar för budget 2026 visar att behovet av budget är högre än vad som tidigare har angetts, ytterligare ramförstärkning med 3,1 miljoner kronor behövs, vilket beror på att genomsnittskostnaden per elev och program är högre när de beräknas i år i jämförelse med beräkningarna som gjordes föregående år. Den sammanlagda ramökningen som begärs till resursfördelningen för budgetåret 2026 är 20,5 miljoner kronor. Utöver ramjusteringar för förändringar i elevvolymen begärs även kompensation för externa avtal med 800 000 kronor, vilket i huvudsak avser ersättning till extern huvudman.

3.2.2 Generella statsbidrag enligt finansieringsprincipen

Finansieringsprincipen tillämpas när riksdagen, regeringen eller statliga myndigheter beslutar om regeländringar som tar sikte på de verksamheter som bedrivs av kommuner och landsting. Exempel på sådana beslut är när:

- införande av nya obligatoriska uppgifter.
- frivilliga uppgifter blir obligatoriska
- det kommunala ansvaret för vissa uppgifter tas bort eller avregleras
- staten ändrar ambitionsnivåerna för befintlig verksamhet

Finansieringsprincipen är grundläggande för de ekonomiska relationerna mellan staten och kommunsektorn, och gäller i båda riktningarna. Principen innebär att kommuner och landsting inte ska behöva höja skatten eller prioritera om annan verksamhet för att finansiera statliga beslut.

På senare år har flera genomgripande reformer genomförts inom nämndens verksamhetsområden och förmodligen kommer det även i framtiden att ställas krav på omställningar och genomförande av nya reformer inom nämndens ansvarsområden.

Förvaltningen har under flera år haft ambitionen att säkra att finansieringen av statliga beslut som regleras i den kommunalekonomiska utjämningen och berör gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens verksamhetsområden också tillförs den utförande nämnden.

Nämnden kommer inom ramen för de generella statsbidragen⁵ att äska om budgettillskott enligt finansieringsprincipen. Tabellen nedan redovisar nytillkomna generella statsbidrag inom nämndens verksamhetsområden:

Finansieringsprincipen	
Aktivitet	Belopp, tkr
1. Stärkta och bemannade skolbibliotek	2 487
Summa	2 487

1. Att elever kan läsa och förstå det de läser är viktigt för deras möjligheter att utveckla kunskap i alla skolämnen och för att de ska vara väl förberedda för vidare studier, yrkesliv och samhällsliv. Skolbibliotek kan ha avgörande betydelse för att främja elevers läsande. Tillgången till ändamålsenliga skolbibliotek ser i dag mycket olika ut. Regeringen avser därför att vidta åtgärder för stärkta och bemannade skolbibliotek

Noteras bör att regeringen till budget 2025 anslog förstärkning till biblioteken vilket för regionens del då motsvarade 1,3 miljoner kronor, nu till 2026 har anslaget ökat till 2,5 miljoner kronor. För budgetåret 2025 avstod nämnden att äska om detta.

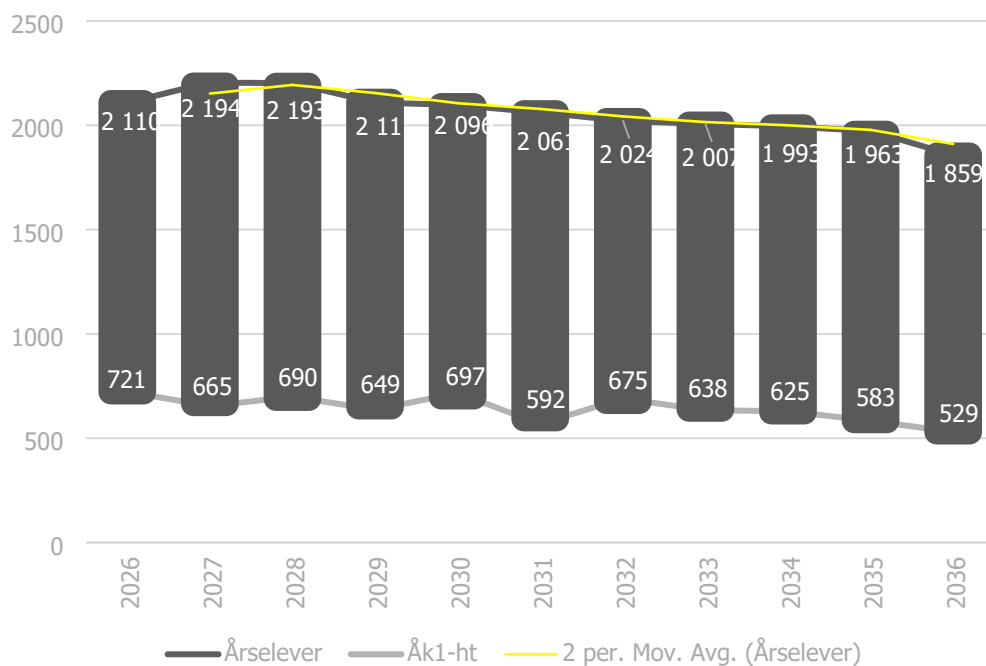
3.2.3 Elevflöden och demografi kommande år

Elevvolymen, antal årselever, är ökande de närmaste tio åren och motsvarar i genomsnitt 642 elever som årligen påbörjar sina gymnasiestudier. Årselever är den prognostiserade volymen av elever som är studerande vid samtliga huvudmän. Den kommunala gymnasieskolan i den egna kommunen har under planperioden cirka 84 procent av årseleverna, den resterande delen av årseleverna fördelar sig mellan fristående huvudmän och andra kommunala huvudmän.

Planeringsunderlaget för gymnasieskolan utgörs av elevkullarnas⁶ storlek.

⁵ Uppgifter hämtade från SKR:s Specifiering av generella statsbidrag i anslaget för kommunalekonomisk utjämning för kommuner åren 2024 - 2027, publicerad 2024-10-07

⁶ Elever folkbokförda på Gotland som är inskrivna i de tidigare skolformerna, statistiken är hämtad från barn- och elevregistreringsprogrammet Edlevo – Tieto Evry AB

3.2.4 Resursfördelningsmodell

Gymnasieskola

Resursfördelningsmodell/flöden (+ökat behov, - minskat behov)

Jämförelse med budget år 2025, tkr

	2026	2027	2028
Kommunala skolan			
<i>I den egna kommunen</i>	15 430	23 470	23 915
Fristående skolan			
<i>I den egna kommunen</i>	4 246	5 727	5 830
Interkommunal ersättning			
<i>Från annan kommun</i>	-74	299	299
<i>I annan kommun, kommunal skola</i>	502	0	-335
<i>I annan kommun, fristående skola</i>	368	221	-367
Summa	20 472	29 716	29 341

Ramtillskott

Jämförelse med budget år 2025, tkr

	2026	2027	2028
Kommunala skolan	-	-	-
Fristående skolan			
<i>Externa avtal</i>	800	1 600	2 400
Summa	800	1 600	2 400
Netto	21 272	31 316	31 741

Elevflöden för perioden

År	2026	2027	2028
Kommunal skola, <i>egna kommunen</i>	1 744	1 823	1 827
Fristående skolan, <i>egna kommunen</i>	263	272	273
Kommunal skola, <i>annan kommun</i>	61	58	56
Fristående skola, <i>annan kommun</i>	42	41	37
Summa	2 110	2 194	2 193

Not I den kommunala skolan är 13 elever medräknade från annan kommun.

Förändring

Förändring i elevtal, jämförelse med 2025

År	2026	2027	2028
Kommunal skola, <i>egna kommunen</i>	130	209	213
Fristående skolan, <i>egna kommunen</i>	22	31	32
Kommunal skola, <i>annan kommun</i>	3	0	-2
Fristående skola, <i>annan kommun</i>	2	1	-3
Summa	157	241	240

Not I den kommunala skolan är 12 elever medräknade från annan kommun.

Anpassad gymnasieskola

Förslag till organisationsförändring för anpassad gymnasieskola är under utredning och skall fattas beslut om i mars 2025. Förändringen är att anpassad gymnasieskola överflyttas från barn- och utbildningsnämnden till gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden. Elevvolymerna kommer under 2026 att öka med fem elever och för detta begärs det ramförstärkning, se tabell enligt nedan:

Resursfördelningsmodell/flöden (+ökat behov, - minskat behov)

<i>Jämförelse med budget år 2025, tkr</i>	2026	2027	2028
Anpassad gymnasieskola	2 649	3 974	5 298
Summa	2 649	3 974	5 298
<i>Förändring i jämförelse per år</i>		1 325	1 325

Elevflöden för perioden

År	2026	2027	2028
Kommunal skola, <i>egna kommunen</i>	44	46	48
Summa	44	46	48
<i>Förändring i jämförelse per år</i>	5	2	2

3.3 Taxor och avgifter, interna och externa

Nämnden följer de taxor som är beslutade i lag eller genom regionfullmäktige

3.4 Kompensation för externa avtal

Några externa avtal i strikt mening som påverkar budget 2025 finns inte. Lagen om offentliga bidrag på lika villkor ger däremot effekter som liknar avtal. Kompensationen för 2026 beräknas uppgå till 800 000 kronor.

4. Investeringsförslag med motiveringar 2026–2030

4.1 Lokaler

Nämndens verksamheter har fortsatt behov av investeringar. Behoven som beskrivs exkluderar kostnader för förstudier och projektering. Av erfarenhet vet förvaltningen att den kostnaden brukar beräknas till ca 10 procent av den totala investeringen. Det övergripande målet är att nå balans mellan organisationens behov av och tillgång till lokaler med beaktande av den långsiktiga regionnyttan. Strävan är att få de kortsiktiga insatserna att följa en linje så att de gynnar våra långsiktiga mål och bidrar till Region Gotlands strategiska lokalplanering.

I arbetet har förvaltningen utgått från nuvarande investeringsbudget, exploateringsplan, lokalbehovsplan 2026–2035, lokalförsörjningsplan samt kompletteringsbudget. I mål- och budgetskrivelsen görs ett kortsiktigt beloppsbaserat investeringsförslag för 5 år som bildar beslutsunderlag till regionfullmäktiges beslut om investeringsbudget.

I arbetet har alla förvaltningens verksamheter beaktats och hänsyn tagits till volymförändringar, befolkningsprognoser eller andra förändringar som till exempel lag- eller myndighetskrav för att arbetet skall vara långsiktigt hållbart. I sammanhanget är det även viktigt att betona att den region- och förvaltningsövergripande lokalförsörjningsprocessen och lokalsamordningen är ett prioriterat utvecklingsområde.

Gymnasiet

Antalet innevånare i åldersgruppen 16–18 år som kan söka till Wisbygymnasiet kommer att öka mellan år 2024 och 2028 för att sedan avta. Positivt med fler ungdomar men det medför ett behov av fler utbildningsplatser och en viktig aspekt i detta är då lokalbehoven, som har direkt koppling till elevernas val av program. Det är dock svårt att förutse hur eleverna väljer och det har även stor betydelse vilket utbud som nämnden erbjuder. En planering behöver vara så flexibel och anpassningsbar som möjligt för att kunna tillgodose både elevernas och marknadens behov.

Det är sammantaget komplexa utmaningar som Region Gotland står inför när det gäller att erbjuda kvalitativ gymnasieutbildning i en unik geografisk miljö med ö-begränsningar. Det kräver noggrann planering och anpassning för att möta de ökande behoven och samtidigt säkerställa likvärdighet och hög undervisningskvalitet.

Det görs en kontinuerlig översyn av organisation, schemaläggning och möjligheten att samnyttja lokaler/salar med vuxenutbildningen och grundskolan. Här sammankopplas gymnasiets elevökning, prognosen för grundskolans elevminskningar och vuxenutbildningens utbud, tillgängliga lokaler och den om och tillbyggnad som förvaltningen planerar för.

De lokaler som gymnasiet för närvarande bedöms ha brist på är för idrottsundervisning och för vissa yrkesutbildningar.

Vuxenutbildning

Antalet elever till vuxenutbildningen har på senare år ökat stadigt och anledningarna är flera; familj och arbetskraftsinvandring, särskild utbildning för vuxna, efterfrågan av matchning av rätt arbetskraft, ökad efterfrågan av uppdragsutbildningar samt att fler väljer att karriärväxla. Det finns i dag inget som tyder på att detta skall minska framöver men möjligen plana ut och stabiliseras. Förvaltningen gör här antagandet att utav befolkningen så studerar 0,071 procent inom vuxenutbildningen. Förvaltningen har även tagit särskild hänsyn till förväntade reformer inom vuxenutbildningen för att få en så riktig prognos som möjligt.

Anpassnings- och underhållsplanen för den kommunala vuxenutbildningens lokaler visar att det finns ett tydligt behov av att modernisera och uppgradera befintliga faciliteter för att möta kraven på kvalitet, god arbetsmiljö, tillgänglighet, trygghet och säkerhet. Samtidigt finns behov av att utöka lokalytan för att ersätta utdömda och tillfälliga lokaler samt för att inrymma de olika yrkesutbildningarna.

Vuxenutbildningen är etablerad i Visby och bedöms behöva vara så fortsatt. Nuvarande placering är vid området Hackspetten, vid gatorna Gesällgatan, N: a Hansegatan samt vid Broväg där samverkan med gymnasiet är en viktig del.

Efter att det beslutats att en flytt av Polhemskolan skall påbörjas i juni 2025 och vara slutförd till augusti 2026 för att sedan ingå i Norrbackaskolan så genomförs en översyn av hela Hackspettens område och lokaler under 2025. Vilka verksamheter som förväntas ha behov av placering inom området samt att en ny lokalbehovsbedömning för vuxenutbildningen genomförs. Detta skall sedan ligga till grund för hur en om och tillbyggnad av vuxenutbildningens lokaler skall möjliggöras och hur Hackspettens område kan nyttjas på bästa sätt.

Om- och tillbyggnad av vuxenutbildningens nuvarande lokaler samt flytt av delar verksamheten in i det som i dag är grundskolan är högt prioriterat i förvaltningens investeringsplan.

Folkhögskolan

Antalet elever förväntas vara i stort sett oförändrat de närmaste åren. På sikt finns önskemål om att skapa nya utbildningsplatser. För Folkhögskolan på Gotland finns det dock utmaningar när det gäller investeringar i skollokaler och utrustning. Det är viktigt att dessa behov beaktas för att upprätthålla skolans funktion, mål och en god arbetsmiljö.

När det gäller skolans fysiska infrastruktur på de två platserna, Fårösund och Hemse, finns det tydliga behov av förbättringar. I Fårösund behövs nytt kök och det finns klassrum där ventilationen är obefintlig där deltagare och lärare har fått evakueras till annan del av skolbyggnaden.

Pågående utredning om lokalerna i Fårösund och även om möjligheten att köpa lokalerna i stället för att hyra. Utredningen har pågått i ca 1,5 år och utfallet av den kan resultera i en omprövning av beslut om investeringar. I Hemse är läget bättre men behov av underhåll och uppdateringar i köksdelen kvarstår.

Ungdomsavdelningen

Sedan nämndens lokalbehov fastställdes under 2024 har följande tillkommit: Uppdrag att etablera en ungdomsgård i någon av region Gotlands lokaler inom Visby Norr. Behovet bedöms vara stort och viktigt och utredning av möjliga lokaler är pågående. Det har inte tillförts några extra investeringspengar för uppdraget.

Mer information i "Investeringsprognos GVN 2026–2030" och i Lokalbehov GVN 2026–2035

4.2 IT-investeringar

Förstudie och upphandling av lärplattformar inom GVN:s ansvarsområden har genomförts och avslutats under 2024. Nu planeras ett nyinförande av samma lärplattform som gymnasiet och vuxenutbildningen har idag, dvs It´s Learning. Arbetet utgår från analyser av förstudien och metrikdatan (dvs hur plattformen använts tidigare) för att genom utbildning och införande höja nivån och öka likvärdigheten i nyttjandet av lärplattformen inom både gymnasiet och vuxenutbildningen. Nyinförande och utbildning av upphandlad lärplattform kommer att pågå under 2025–2026 och driftsätts fullt ut i augusti 2025.

Upphandling av nytt elevjournalssystem (Prorenata), är avslutad och systemet har under hösten-24 implementerats i berörda verksamheter. Arbetet med utbildningar och workshops fortsätter kontinuerligt när behov finns.

Ett av de nya statliga kraven på skolans digitalisering är Digitala Nationella Provet (DNP). Provet startar upp under våren 2025 och har krävt mycket arbete vad gäller förberedelser inom nätverk, integrationer, wifi, elevdevice samt utbildning av personalen. Vi vet i dagsläget inte om det kommer att fungera fullt ut pga. problem med integrationer, svajiga nät samt krävande administration vid provtillfällena.

Arbetet med och investeringar för att upprätthålla nivån inom GVN:s verksamheters digitala klassrum kommer att kräva insatser över tid då teknikutvecklingen går snabbt. Det finns också en viss investeringsskuld utifrån tidigare års begränsade investeringsbudgetar jämfört med de behov som uttryckts samt att den normala intervallen för investering i digitala klassrum ligger på runt 7–10 år. Utöver investeringarna av de digitala klassrummen behöver vi iordningsställa idrottshallar med rätt digital utrustning utifrån läroplanens krav på digitalisering. Dessutom behöver vissa ämnen och utbildningar förnya sina, till området speciellt anpassade elevdevices.

Kontinuerligt underhåll av den digitala infrastrukturen är en grundförutsättning för undervisningen. Inom områdena digitala klassrum (projektorer, TV-apparater, dukar, högtalare mm) samt elevdevice (iPads, datorer, laddare, kablage mm) påverkas vi tydligt av senaste årens stora kostnadsökningar och utöver inköpskostnaderna kommer även reparationskostnaderna.

Slutsats

Förvaltningen har ett flertal inplanerade, ovan beskrivna, projekt och arbetsområden som bidrar till utveckling inom digitaliseringsområdet såväl centralt som för respektive avdelning och verksamhet. Flertalet av dessa digitala utvecklingsprojekt bidrar även till en utveckling och effektivisering av förvaltningens arbetssätt inom administration, uppföljnings- och kvalitetsarbete mm. En effektiv förvaltning av våra digitala system och tjänster kräver också en central hantering av processer och system samt att erforderliga resurser avsätts för att klara uppdragen som ingår i objektsförvaltaransvaret. Detta samt de framtidsytande pedagogiska utvecklingsarbetena för att upprätthålla och utveckla verksamheternas pedagogiska nivå riskera dock att falla då förvaltningen till fått minskad investerings- och driftbudget inom IT trots de ökade kostnaderna för systemförvaltning samt inköp och reparation av utrustning. Förvaltningen kommer av den anledningen behöva kompenseras för 2024 och 2025-års nedskärningar under planperioden.

Utifrån ovanstående sammanfattning är det tydligt att en reducerad drift och investeringsbudget inom IT/digitalisering inte är en framkomlig väg.

Digitaliseringen inom GVN behöver en ramförstärkning för investeringar upp till minst nivå 2,5 milj/år. Detta förutsatt att den minskade budgeten för investeringar jmf med behoven inom GVN 2024 och 2025 (300' + 700' = 1000 tkr) skjuts till inom snar framtid.

Bilageförteckning

Bilaga 1: Investeringsbehov GVN 2026–2030

Bilaga 2: Lokalbehov GVN 2026 - 2035